4.10.2023

Viite: Talousvaliokunta 5.10.2023 / U 134/2023 vp / Lausuntopyyntö

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvän luokitustoiminnan läpinäkyvyydestä ja eheydestä (ESG-luokitustoiminta)

Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta esittää lausuntonsa komission ehdotuksesta asetukseksi ESG-luokitustoiminnan läpinäkyvyydestä ja eheydestä.

Asetusehdotus on osa laajempaa EU:n kestävän rahoituksen toimenpidekokonaisuutta, joka sisältää eri rahoitusmarkkinaosapuoliin kohdistuvaan sääntelyä. Kokonaisuuden tavoitteena on ohjata pääomavirtoja kestävään liiketoimintaan sekä vastata EU:n ilmastotavoitteisiin ja ympäristön tilan heikkenemiseen.

Kestävän rahoituksen kokonaisuus on valtionvarainministeriön vastuulla, ja ympäristöministeriö osallistuu valmisteluun oman hallinnonalansa puolesta ja seuraa kestävän rahoituksen hankkeiden etenemistä muun muassa osallistumalla EU:n kestävän rahoituksen jäsenmaiden asiantuntijaryhmän (MSEG) kokouksiin.

ESG tarkoittaa ympäristöön (engl. *environmental*), yhteiskuntaan (*social*) ja hyvään hallintotapaan (*governance*) liittyviä näkökohtia taloudellisessa toiminnassa. ESG-näkökulmia pidetään yleisesti vastuullisuuden tarkastelun kehikkona yritysvastuuta arvioitaessa. Rahoitusala käyttää erilaisia ESG-kriteereitä luokitellessaan sijoituskohteiden suoriutumista vastuullisuuden eri tekijöissä. On olemassa erilaisia kehikoita ESG-tekijöiden mittaamiseen, vertailemiseen, esittämiseen ja raportointiin. ESG-luokitukset ovat kuin luottoluokituksia tai sijoituskohteiden “ratingit”, mutta arvion kohteena on ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintoon liittyvät riskit ja vaikutukset. Nykytilanteessa ESG-luokitusten käyttäjä ei pysty riittävällä tavalla arvioimaan eri luokitusten eroja, painotuksia, sisältöjä ja sitä, missä määrin luokitukset kuvaavat kohteiden vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan.

EU:n komission 13.6.2023 antaman ESG-luokitustoimintaa koskevan lainsäädäntöehdotuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa toimintatapoja ESG-luokitustoiminnassa ja sitä kautta parantaa toiminnan läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta. ESG-luokitustoimintaa ei ole aikaisemmin säädelty EU:ssa. Tarve sääntelylle tuli vahvasti ilmi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) vuonna 2022 toteuttamassa markkinatoimijoiden parissa tehdyssä selvityksessä.

Asetuksen myötä ESG-luokittajille tulee tiedonantovelvoitteita, organisatorisia vaatimuksia ja yhteinen EU-tason valvontakehikko. Luokituksia yleisölle (organisaation ulkopuolisille käyttäjille) tarjoava yritys tarvitsisi siten jatkossa toimiluvan ja sen tulisi eriyttää ESG-luokitustoiminta esimerkiksi luottoluokitus-, sijoitus- tai konsultointipalveluistaan.

Ympäristöministeriö tukee valtioneuvoston kantaa ja korostaa EU:n kestävän rahoituksen strategian merkitystä EU:n toimissa Pariisin ilmastosopimuksen täytäntöön panemiseksi ja EU:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ympäristöministeriö kannattaa sääntelyä, jolla luodaan yhtenäiset pelisäännöt ESG-luokitustoimintaan ja vähennetään viherpesun riskiä. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan ehdotuksella voidaan edistää rahoituksen kanavoitumisesta vaikuttavasti ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta edistäviin kohteisiin. Mitä luotettavampaa on ESG-luokitusten tarjonta ja mitä paremmin luokitusten käyttäjät saavat tietoa luokitusten taustalla olevista tekijöistä ja menetelmistä, sitä paremmin sijoittajat voivat arvioida kohteita. Sijoitustuotteiden ja yritysten saamien ESG-luokitusten vertailtavuus ja uskottavuus paranevat sääntelyn myötä. ESG-luokittajien riippumattomuuden varmistavat sääntelyelementit ovat niin ikään tarpeellisia.

Ympäristöministeriö yhtyy myös näkemykseen sääntelyn epäsuorista myönteisistä vaikutuksista. Rahoitusala ja yritykset ovat ilmasto- ja muiden kestävyystavoitteiden saavuttamisen kannalta erittäin tärkeässä asemassa. Yksityisen rahoituksen kanavoituminen kestävyystavoitteiden mukaisiin investointeihin on välttämätöntä investointi- ja rahoitustarpeiden mittaluokan sekä tavoitteiden kiireellisyyden takia.

Lisätietoja:
Eeva Alho
Johtava asiantuntija
Ympäristöministeriö
puh. 0295250011